

V. 183. 10.
 Puhdan Kamatum Doctorin, Browastin ja
 Kirkkoherran Kockolasta,

Andreas Chydeniuksen

Puhet,

Kronobyn Mestaus paikalla pidetty,

Koska

Kuningaallisen Wasan Howi - Oikeuden
 Tuomion jälkeen, Sotamiesten Matthias
 Sjeltin, Abraham Frodin ja Petter Lind-
 Strömin oikia käsi ja laula poikki halattiin ja
 stellattiin sinä 12 päivänä Huhti Kuusa
 Vuonna 1786. Jotka olit murhanneet,
 ryöstäneet ja murhapoltaneet Lasten-Opet-
 tajan Johannes Matin pojan ja hänen
 Waimonsa Kronobyn Pitäjästä ja Terwa-
 järven Kappelikunnasta.

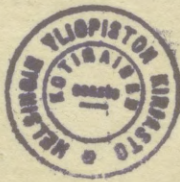

Kuotsin Kielestä Suomeksi käätty.

Wasasa,

Bränd. Georg Wilhelm Londicerildä.

S. 1. Nyt on näiden Kolmen murhamiesten veri tuotanut. Se höyrä vielä waikittarens murhatuiden weren kosto-huotoa: Maan, joka wiattomalla werellä on saastutettu, pitä lainehtiman Murhaitten werta, että se kirouresta puhdistettaisiin. I Mos. kirj. 4: 10, 11. 4 Mos. kirj. 35: 33.

S. 2. Näiden pahantekijän rikoret owat julmat ja kyllä tietyt meidän seasamme. Sotamiehet Sielti ja Lindströmi, he olit mutamia wikkloja ennen murtanehet itsensä Lasten-Opettajan Johannes Martin Pojan aittahan Terwajärwesä, jonga he lullit rikahan olewan; mutta koska ei he siellä wä hindäkän rahoja kästtäneet, neuwottelit he keskensä, kuinga he parahiten olis tainneet ryöwätä tawaran hänen asuntuwastansa. Drinpäinsä ei he uskaltaneet heidän kauhiata aikomustansa täyttä, waan päätit otta seurahansa Sotamiehen Frodin, jonga he tiesit olewan wäkewän, joka kauwan aika oli war-kautta harjoittanut, ja ilman sitä jo ennen oli miehen tappanut. Hänelle he ilmoittit aikomurens, joka kōhta mielädyi heidän julmaan neuwohonsa.

Drimtelesesti murhajat matkustit nimitetyt Lasten-Opettajan majalle, johonga he ehtool-la hilian ennättiwät. He rikoit kōhta ne lutut ja salwat joidenga turwisa, hän waimonensa toiwot, suloisna rauhan aikana, ja rauhaa rakastawan Esiwallan helmoisa, saawan-
sa

(3)

sa nautita yön lepoa runthin wirwoturexi. Mutta he herätettin murhamiesten kolinalda ja Mies juori kirehesti tuwan owelle pyssy kädessä joka oli ilman ladingia, uhaten ampua heitä, jos he askeldakan lähemmäxi roh-tiehit tulla. Tästä murhajat wähan tyrmistyt, sanoit itsensä matkamieheksi ja anoit ruoka. Waimo kurotti heille wotta ja leipä porstuan, mutta Frodig, joka seisoi owen pielesä ulkopuolella sai nytt pyssyn suun poistetuksi puolestansa, ja wetti Lasten-Opettajan pyssynensä tuwasta ulos. Tästä tartui hän händä kurkkuhun ja Lindströmin kansa kijn-nipitele händä, siihen asti että Sielti joka ul-koa hyppässi porstuan, pisti hirwittawän murha puukon hänen rindohansa. Weri puhalsi sen wiattoman sydämmeestä, ja hän waiwui murhamiesten käsihin.

Sielti ja Lindströmi kiruhdit nyt tupa-han, ja anoit Waimolda rahoja joita hänen sanottsans ei heillä ollut. He pyysit arkuin awaimia, ja koska hän andoi ne heille, heitti Lindströmi monet kerrat peräfeldään tubka hänen silmiinsä, siihen asti että Sielti, jonga kädet vielä höyräsit murha werestä, tuli ja pisti händä samalla puukolla jolla hän hänen miehensä surmannut oli. Se onnetoin waimo waiwui laattialle ja waiteroitsi surktaasti; mutta ei rukouret, ei kyyneleet, ei walitus eikä veri tainut lepnyttä murhajan tulmaa sy-

dändä. Hän oli lumonnut korwansa ja paa-
duttanut sydämiensä ja pisti händä toisen
kerran paljoa hirtviämällä asehella Bazu-
nettilla, joka oli tehty Waldakunnan wihol-
listia vastaan*). Nytt arkut ja lukut mur-
hailda awattin, rahat, lijnawateet, kultasor-
muret, ja yri Lasten. Opettajalda itseldä teh-
ty plakkari. kellä ryöwättin.

Mutta murha ja ryöwäys pitti myös sa-
lattaman. Se murhattu mies makais kuol-
lunna weresänsä porstuasa, ja waino wett
wijnmeistä kerta hengiänsä tuwasa, koska
murhajat päätit wälillänsä, että polta rumi-
hit ja huoneet. He kannoit yhdestä neuwosta
niiden murhatuiden rumihit sänkyhyyn, koki-
sit kaikellaisia syttöjä sen alle, ja wiritit ni-
hin walkian.

Nytt wasta murhajat pakenit saalihinensa
ja omisa tunnoisansa poltinraudalla kaubasti
merkityt. He lymyisit heittänsä wuorokauden
yhdesä heinä ladosa, joka oli runsaamman
kuin peninkuorman matkan pääsä murha-ti-
loista, ja sitten wasta mentit he itsekukin ko-
tiansa. Woi hirmuissa töitä!

Raburit, jotka walkian loistolda herätettin
uiniwoteidansa, kirjuhdit sammuttaman
wahingon-walkiata; mutta he löysit niiden e-
nimimitten tuhwarin palaneitten rumisten ala-
la

*) Dikeuden edesä kielii Sielti tämän tehne-
hensä, mutta tunnusti sen fangiudesa.

la werisiä waatteita, josta he päätit murhat
tapahtuneen. Sielti ja Lindströmi olit saa-
neet Esimiehildänsä luwan kulkia Sawon-
maahan, josta he aiwoit sitä ryöstettyä kalua
kaupita yhteiseri eduri. Mutta Jumalan
Wanhurkaus ei sallinut heidän pahudensa
salasa olla. Sielti ja Frodig luultin kyllä
monelda wikapääri tähän rikoren, sillä he o-
lit murha yönä poisa torpistansa, ja ilman
sitä tutut pahantekiät; mutta ei heitä wastaan
mitään todistusta ollut, ennen kuin Sielti,
joka jongun warastetun kalun tähden panti-
hin rautohin, koko asian tunnusti. Herran
suuri Nimi olkohon iankaitkkesesti klijetty ja
kunnioitettul joka pienten asian haarain kaut-
ta ilmi saatti nämät kaubittawat pahante-
got, ja walinisti pahantekiöille ansaitun ran-
gasturen, muutoin niijn olis monet murhat
ja wäktwallaisudet ennen pitkä tainneet ta-
pahtua meidän seasanme.

S. 3. Tainkallaiset owat ne julmat pimey-
den työt, joista epäilemätä sanoma on ollut
kaikella mierolla. Näitä olen minä myös
tahtonut lyhykäisestii kertoa minun sanan kuu-
toilleni, että ne kaukaisemminkin mahdaisit
nytt, koska he owat tulleet katsomaan näiden
murhatten hirtviätä loppua, saada selkiän
tiedon heidän rikoristansa. Mutta ei sinä kyl-
lä ole; minä tahdon myös tässä erällä jotaan
lawiammalda osotta teille niiden julmuutta,

että te tästedeſ kauhistuiffitte näitä ja muita
 Chriſtikundaa häwäiſewiä rikoria, ja että te
 ſenkautta tuliffitte kehoiteturi Jumalan pel-
 koon ja muihin Chriſtillifihin harjoiturihin,
 jota paitsi ett' te ſuingaan woi wältää kal-
 wawata omatundoa ja häpiälliſtä kuolema-
 ta, ja turhaan eſſitte autuutta ſekä ajasa et-
 tä ijankaikkifudeſa.

S. 4. Nämät murhamiehet! he olit jo lay-
 ſudeſansa heidän Wanhemmiildansa ſaetetut
 Jumalan armo-ſylyihin. He tulit ylöſoteturi
 Jumalan armo-lapſiri ja merkitrin meidän
 Kallihtunnan Wapahantajamme Xiſtin. Mer-
 killä ſijnä Pyhäſä Raſteheſa, joſa he puolel-
 danſa kummeinſa kautta lupaiſit luopua per-
 keleelſtä ja kaikkiſta pimeyden töiſtä, ja walal-
 la wakuntit kaiken elinaikansa palwella Her-
 raa ſitä suurta Jumalata ja olla Hänen py-
 hille läſkylliſenſä kuuliaat. Uſiaſti on heitä hä-
 maſta lapſuudeſta neuwottu ja waroitettu tä-
 män Pyhän liiton ſuureſta arwoſta ja ſiſälle-
 ydoſta. Minä tiedän että he owat myös o-
 malla ſuullanſa undiſtanehet ſen kallihiin wa-
 lan Herralle koſka he enſi kerran ſait nautita
 ſitä pyhää ja kalliſta Ehtoollifia, joſa ſe rak-
 laudeſta palawa Wapahtaja Jeſuſ Hänen
 Ruumihiin ja Werenſ ofalliſiudeſla tarjoiſi
 heille woimaa pyhään ja Jumaliſehen elämä-
 lertaan. Liiton-ääni on joſa kerran kuin he
 owat aſtuneet Herran Pyhyteen woimalliſ-
 feſti

feſti ſoinut heidän korwiſanſa. Murta O!
 millä tawalla owat he liiton pitäneet? kuin-
 ga owat he walanſanſa waarin ottanehet?
 Minä olen hamasta lapſuudeſta noudattanut
 heitä hartahilla neuwoilla ja waroituriilla;
 mutta he uhrailit itſenſä ſynnille ja perkeleel-
 le. He ylönkatſoit kaiken nuhteen ja tallai-
 ſit Teſtamentin. Weren jalkainſa ala. Näin
 owat he walapattoiſet ja petoliſet ollehet ſitä
 suurta ja Wanhurſkaſta Jumalata waſtaan;
 He owat walan katſoneet ylön ja ſarjit
 liiton, Heſ. 16: 19. Ach! ſe joſa liiton ſärke
 pitäiſkö hänen pääſemän? Cap. 17: 15.
 Ei! ſillä kirottu olkohon ſe joſa ei totte-
 le liiton ſanoja: ſano Herra, Jerem. 11: 3.

S. 5. Walapattoiſet owat nämät pahante-
 kiät wielä uſtammalla tawalla. Niinkuin
 Sotamiehet owat he awatun Fanun alla
 walalla wannoneet: niin totta kuin heitä
 Jumala autakoon ſielun ja rumihin puo-
 leſta; niin tahdoit he myös olla Kuningaalle
 ja Iſänmaalle uſkollifet ja warjella heitä
 wſtimmeiſeen weripifaraan ſaakka. Sentäh-
 den oli ſota-afehet heille uſkotut, torpat ja
 aſuintilat talonpoilta raketut; he nauttiwat
 heildä palkan ſekä ſodan että rauhan aikana,
 ja paitsi ſitä monia ſuuria etuja: Mutta O!
 hirwiätä walapattoiſuutta! nämät rauhan
 ja wapauden wartiat, he itſe piſtawät puu-
 lon heidän ſyöttömän kansaweliſenſä ſydäme-

hen. He ryövävät kaiken hänen tavaransa, ja vielä päälliseri Waldakunnan warustimilla surmawat sen murhesta ja pelwosta pyörtyneen ja horjunnan waimon.

Kuningas on Hallituksen Muodon 2 §. walsalla wakuuttanut, ettei ketään Hänen alimmaisistaan turmella bengen, elon eli tawaran puolesta. Ja niinkuin Laki yhdeltä puolen wakuutta meitä tästä meille wannotusta wapaudesta, niin owat sotamiehet toiselta puolen sen wartiat. O! ääritöidä pahanilleisyyttä! itse wapauden wartiat he rikkowat sen liito-walan jonga Kuningas on wannonut Hänen alimmaisillensa.

§. 6. Jota enämmin minä tutkin heidän pahuttansa, sen enämmin julmene se minun silmissäni. Kenen sydän ei kuole, kenen silmät ei kynnellä, koska murhajat wimmansansa karkawat wiattomain päälle? Yön pimens oli jo peittänyt Taiwan mustalla waipalla koska Lasten-Opettaja Waimonensa olit menehet lewolle wirwottaman edesmennehen päivän työstä wäshyneitä rajojansa: He tiesit eläwänsä Christittyn seasa jotka Lain ja Christillisyyden sitehiltä hallitaan. Rauha ja lewollinen omatunto oli kaiken pelwon poistanut heistä: ja juuri silloin he herätetään murhamiesten meteliltä. Wert-koirat karkawat heidän pääklessä, ja ei kukan tiennyt kulla heille auri, sillä he olit rakendaneet ma-

majansa metsän suojaan wahan matka Korkolda: mutta mingä tähden heitä wainotaan? Mitä pahaa olit he tehnehet näille murhaille? Warsingoon he jollaan tawon olit heidän mielensä pahoittaneet? Ei millään muotoa. He olit luonnostansa hiljaiset ja rehelliset, ja Luoja oli jo lapsuudesta wiattomuden ja rehellisyyden merkillä kaunistanut molembain muodon: he kohtelit kaikkia ihmisiä siwyydellä ja nöyryydellä, ja sentähden muilta yhteisesti rakastettiin, ja näitä hyviä tapoja oli hän myös niinkuin Lasten-Opettaja sekä opilla että elämällä nuorukaisten sydämiin isuttanut. Mikästä siis ylltytti murhajat tähän wiattomuden majaan? Jo! yri kirottu himo ryöwätä lähimmäisensä tawarata ja omaisuutta. Lasten-Opettaja waimonensa olit nuoruudesta harjaunduneet tarkkahan käsityöhön, he olit wiriät ja ahkerat töisänsä, ja pidit tawaransa tarkasti tallella; sentähden Jumala myös siunais heidän oisansa hien niin, että heillä ei ainoastans ollut jokapäiwänen leipä, mutta myös joku wähä säästöä, ja juri tämän tähden täyndyt heidän kuolla. Murhajat he anowat ruoka, sitä heille annetaan. Waan ei heidän nälkänsä sammui ilman murhata eikä janonsa ilman werta. Metsän-pedot nälisänsä joskus raatelewat toisiansa, mutta ei yhtään niin julmaa löydy joka ei kesusu eläjänsä. Pakanat! jos ei ihmisten eikä pe-

toimkan seasa teidän wertaanne löydy? Olko teillä sydästä pistä vuokon sen powehen joka teitä ruokki ja murhata hywintekijätänne? Ah! miun Zulmaani! joko satana on niin riiwannut synnin orjat, että he pahudesansa ovat julmemmat kuin metsän pedot, ja ettei heidän kirottu himonsa tawarain perään wähemmällä sammu kuin wiattoman murhalla ja weren wuodaturella. Luondo huoka, järki ja taitto tyrimisty, kenen sydän ei täsä kuole? ja kenen silmät ei sula wesshin?

§. 7. Mutta hirssi vielä enänunin lähesty meitä, jos me ajattelemme, että sama onnettomus olis taannut yhtähywin kohdata meitä kuin Lasten Opettajata ja hänen waimoansa. Me hälyimme kaitin waarasa näiltä ja näiden wertaissida ryöwättä taikka murhatta. Ja mikä turwa meillä hengen, elon ja elämän puolesta silloin olis? jotka sanat kuitengin sisällänsa yttävät kaiten meidän luonnollisen onnemme.

Ulkokat minua, en minä tahdots teitä rauhattomari tehdä eikä paljailta warjoilla pelotella. Näiden pahantekijän wiijmeiset tunnusturet ovat ilmi saattaneet monet julmat murhan hankehet. He kiukuitsit murhalla ja tulipalolla kostaa kaittia niytä jotka wähängän wastustit heitä: he suutuut Opettaille, jos he wain kysyt heidän elämänsä perään: heidän nuhteensa ja waroituxensa ylltytti heitä

tä sammumattomaan wihaan, niin että he ustiastit etsit kostoa ja tila murhatorensa metitä. Ja ei wiijmein tarwittu munta ryöwäyren ja murhan syytä, kuin joku wähä tawarata säästösä. Jos senkallaisia murhan ja warikauden lahkokundia wielä löytyis, mitkä turwa silloin meillä? mikä luffu tawaralla? me wadamme syystä Seurakunnan kansa walitta ja sanoa

He owat kiukus ja wimmas,
Ei woi meit kärsiä tiellä.

Mukowat myös heidän kitan,
Ett saffit meitä niellä.

Kuin aallot meres pauhawat,

Niin he meidän wertam janowat;

Jumal taitwast sitä nähkään! Ri: 85: v. 3.

§. 8. Rakkaat Sanankuulijat! mikä arwo näillä töillä? mikä palka päälliseri? Woipi-ko kukan niin mustia murhan töitä walitiart walaa? järki ja Jumalan sana, molemmat kiroa senkallaisia julmia rikoria. Herra huuta Sinaista: Ei sinun pida warastaman, ei sinun pida tappaman, 2 Mos. kirj. 20: 15, 13. Ja 3 Mos. kirj. 19. kulu se: Ei teidän pida warastaman eli walehtelemen eli pettämän toinen toistan. Ei teidän pida wäärin wannoman Minun Niimeeni, ja häwäisemän sinun Jumalas Niimeä, sillä minä olen Serra. Ei sinun pida tekemän lähimmäiselles wäärtyt-

tä eli ryöväimän händä. Ei sinun pidä myös asettaman sinuas lähimmäises werta vastaan, sillä minä olen Serrä. Ei sinun pidä kostaman eikä wihaman sinun kansas lapsia. Sinun pitää rakastaman lähimmäistäs niin kuin itse sinuas, sillä minä olen Serrä, vers. 11, 12, 13, 16, 18. Näiden käsknin rikkoille on Rauhan Jumala itse julistanut yhden kaubitawan kirouren duomion, koska se esimerkit kulu, 5 Mos. kirj. 27: 24. Kirottu olkoon joka lähimmäisensä salaisesti lyö, ja kaikki kansa sanokan, amen. Kirotut owat he ajasa, sillä omantunnon-mato kalwa heitä. Warpusen rapsaus kammautta heitä metsissä päiwällä ja heidän pahudensa kuluaisella yöllä heidän silmissänsä, ja waitka he pelwosta pakenevat murha luolahansa, niin niiden wiatomain veri kuitengin huuta lakkamata kostoja heidän korwisansa: heidän täntty Cairin kansa kaubitasti huuta: Kuka ikänänsä minun löytä se tappa minun. 1 Mos. kirj. 4: 14. Rauhattomat owat senkallaiset pahantekijät maan päällä, sillä heidän omatundonsa joka on poltinraudalla sywästi merkitty pure heitä 1 Tim. 4: 2, ja Jumalan kostoduomio murhamiehille on heidän päänsä päällä: Joka ihmisen weren wuodatta, hänen werensä pitää ihmisten kautta wuodatettaman, 1 Mos. kirj. 9: 6. Ja 4 Mos. kirj. 35:

Kirj. 35: 30, 31, 33. niin puhu Jumala itse Moserelle Moabiteriin maalla, wähä ennen kuin Israelin piti sisälle käymähän siihen suunnattuhun Canaan maahan: Niehentapajaa pitää tapettaman todistaitten suun jälkeen; Ja ei teidän pidä ottaman yhtäkän hindaa miehen tappajan hengen edestä, joka itse pahuudesta on kuoleman matkaan saattanut, sillä hänen pitää totisesti kuoleman. Joka wereen wikapää on, hän saastutta maan, ja maa ei taida puhdistetta werestä joka siihen wuodatettu on, muutoin kuin sen weren kautta joka sen wuodattanut on. Mutta kosto käypi vielä edemmäri. Kirotut owat senkallaiset pahantekijät ijankalkeisesti; sillä niin sano Apost. Pawali 1 Cor. 6: 9, 10. Ettäkö te tiedä, ettei wäärät pidä Jumalan waltakunda perimän. Ja koska hän hawaitti, että monda senkalaisista löytyi Corinthon Seurakunnasa, jotka tahdoit wähendä tätä Herran wiha, kohtaa hän heitä kiwahalla nuhteella ja sano: Olkät erykö, eikä huorintekijäin, eikä epäjumalden palwelijain, eikä salawuotisten, eikä warasten, eikä abneetten, eikä juomaritten, eikä pilkairten, eikä raatelijain pidä Jumalan waldakundaa perimän. Ja Gal. 5: 19, .. 21. niin hän luettele ne julkeiset liban työt erinomattain ka.

Kateuden, murhan, juopumisen ja y. lensyömisen: ja sano wijmeiseri: Näitä minä teille edellä sanon niinkuin minä enningin sanonut olen että ne jota senttallaisia tekewät ej pidä Jumalan waldakundaa perimän. Jesus itse, jonga sydän hohta sulasta rakkaudesta syndisiä kohdan, hän sano Matth. 5: 21, 22. että miehen tappajan pitää helwetin tulehen wikapää oleman, ja Joh. Ilmest. kirj. 21: 8. sano hän että murhainten ja pahantekijän palka pitää olemaan sijnä järwesä joka palaa tullesta ja tulikiwestä.

Sijs wäris, wapis, ann' kailk' karwas nosta,
Min muistain kuinga julmast' Jumal' kosta,
Syndisill' helwetin waiwas haikias,
Ja kadoturen kuopas kauhias.

N:o 408: v. II.

§. 9. Rauheita töitä! hirwiätä pahutta ja onnetoinda loppua! Kenellä niin kiwikowa sydän? kuka niin paadutettu synnin orja! Taitka syntylö ihmisen sydända, joka näitä tutkistellesa taidais mielsyä tainkallaisihia kadottawihin syndeihin.

Runingan Korkia Käskynhaldia on pyytänyt minun waroitus sanaa sarnamaan teille jotka täsä saatawilla olletta. Tähän olen minä myös sekä Wiraldani että omaktatunnollanti welwotettu, erinomattain koska minun on nytt täytnyt särjetyllä sydämmellä seura-

rata näitä kolmia murhammesta kausa-pöskylle, jotka kuitengin owat oslehet minun sanan kuuliani; mutta sitten murhan, ryöstön ja murhapolton tähden sekä Jumalan että Kuotsin Lain jälkees duomitut kuolemaan. Heidän murhakätensä owat nytt poikki hakatut, ja heidän werensä wuodatettu watto-man weren hinnari. Nämät poikki hakatut kädet ja pääät pitää nytt naulittaman steilein nenaan ja heidän runihinsa pitää runkorattahille asetettaman, että heidän werta janowat filmänsä korppeilta ulos katwetaishin ja heidän rungonsa tulis kottille ruari. Rauhittawa paikka matkamiehille! Olkohon tämä irstaisille syndisille pelwori hillittemään heitä pahudesta! Awottu speili joka osotta synnin surkian lopun! Ja julkinen todistus nykyisille ja tulewille sukukunnille, kuinga kiiwahafti Jumalata pelkäwä Esivalda rangaise wäkiwallaisia rauhan rikkoita.

§. 10. Mutta ei sijnä minulle kyllä ole; että nämät julmimmat rikoret ja heidän kauhial rangasturensa teitä hirwittäwät. Wielä minä tahtoisin jotakin teille puhua waroitureri ja ylösrakennureri. Mahdotoin on se, että yri siwiä ihminen ilman päänhouriota taita yhtä harwaa mielsyä näin julmihin pimenenden töihin. Minä olen wiifi sijtä ettet Sielki, Frodig taitka Lindströmi, luulleet niinkauwas joutuwansa koska he nuorudesan-

sa astuit synnin teille. He kauhistuit sitä. Niin mahdotoin kuin se on että yhdellä askeleella astua larosta nuoren kulkulalle, niin mahdotoin on se myös että juosta niin hirmuisiin rikorihin. Mutta se tapautu wähitellen. Ne julmimmat pahatyyöt kyllä alusa hirttätivät syndistä; mutta askel askeleelta yltyy pahuus niin ettei omatunto, ei syndein julmuus voi pidättä murhasta ja werenwuodaturesta, ja siwiä ei taida pysyä siwendesänsä jos ei hän kauhistu ensimmäisiä rikoria.

Näiden pahantekijain esimerkki sen kyllä todista. Minä tunsin heidän jo lapsudessa. Minä noudatin heitä ahkeroilla neuvoilla ja waroiturilla, ja heidän wijummenen tunnisturensa on tämän asian wahwistanut. He olit jo pienudessa harjauneet näpistelemaan, josta, kuin se menestyi, he sitten yllwit uppo-warakari. Ja yri näistä murhamiehistä koska hän hawahiti pahudensa ja kuinga hän wähitellen oli siben juosnut, huusi vielä sangiudessa krousta ja kosta kuolleen äitinsä ylitse, joka händä lapsudessa oli siben harjoittanut. Nuorukaiset jotka kaswawat kurtotinna, ja ittepintaisudesansa saawat kosta pieniä rikoria, taipuwat siitä wähitellen murhaan ja wäkiwaltaisutehen. Wanhempain taidottomuus saattamaan lastiansa palowijnan ja muiden wäkewain juotawain makuhun, sytyttä heidän himonsa niiden perään

rään niin palawari ettei he wähindäkään tottele nuhteita ja rangasturia; mutta panewat kaisen elon, elämänsä altihiri sanimuttarensa wijnan himoansa.

S. 11. Näin pahuus ja turmelus jo lapsudessa waltai heitä, joka wijummenä upotti heidän nihin julmimpihin pineyden töihin, ehkä asku kyllä pieni oli. Mutta tähän tulit vielä istannat retket auri, kishottamaan heitä pahantekohon. He olit ruoteilta waramiehen pestin ottaneet sillä ehdolla että ruotin piti elättämän ja waatettaman heitä. Ilman kuria ja peräänkatsandota sait he kaswaa laiskudessa ja ilkiwallaisudessa, aiwotut ei työmiehiri, eikä hyödyllisiri ihmisiri, mutta ylonanneturi ubhiri, lanastamaan Ruotitalonpoikia Sotamiehen palweluresta, ehkä minä usein waikka enimmittin turhaan, tämän järjettömän ylöskaswattamisen tähden sekä yhteisesti että erityisesti, olen heitä waarottanut ja nuhdellut. Minun saman kuullani! Onko se mahdollinen, että yri wijdentoista wanha paharetkinen nuorukainen, jota sitten 5, 6 eli 8 ajastalka lihotetaan niinkuin järjetöindä eläindä laiskuudessa ilman kuria; Onko se sanon minä mahdollinen että sen kalainen taita itsiänsä hillitä juopumuresta ja muusta pahudesta, erinomattain koska hän usein Ruotitalonpoiktaan juotetaan ja ilman sitä jo edeltä kättä saa hurwitella yhden osan

ruotivalkastansa taikka juomingeissä ja korttispeleissä, elikkä langetettuun sakkoiin maroxi? Joka wängän tuntee nuoruden hulluutta, ja tietä kuinga hitahat he ovat pahutehen, Ah se kyllä näkee ettei senkallainen nuorukainen taida olla onnellinen jota kaikki talutta pahuden rekkille, ja ei sitä kättä löydy, joka hänen pysäyttäs.

S. 12. Mutta heidän onnettomudensa mitta ei ollut vielä täytetty. Pahuus oli kaiken Christillisyyden ja Jumalisuuden uhalla ruvennut taluttamaan heitä asfel asfeleida niishin kaikkein julmimpihin pimeyden töihin, niinkuin nuorukaisia talletetaan wijsautta ja hywiä tapoja oppimaan yrikerhtaisimmista Korkiampihin Skouluhin. Koska he Sotamieheri tulduansa saawat Ruotitalonpoilta pääpalkan huostahansa, niin he sen kansa kosta joutuwat krouwarein käsihin, jotka sitten kaikella ahkerudella kehoittawat heitä juopumurehen, palwelewat ja liehakoittewat heitä, sihen asti että he saawat heildä rahat, ruoti-lehman ja enimmittin kaiken torvan wiljan. Näisä synnin kapakoisa harjauwat he juopumurehen, uppiniiskaisuutehen ja laiskuteen niin ettei nuhteet eikä waroitukset taida heitä hillitä. Laiskuutta noudatta nälkä ja heidän sammumatoin wiinan himon saatta heidät suureen rahan tarpehehen. Mistä he niitä saawat? Tästä häädäsä heitä kyllä neuvoitihin salaisia wiinanpoistoja Krunun palwelioille ilmoittamaan, että he sitten päälle kantajan palasta olis osan saanehet. Tuota konstia miehet kokewat, andawat asioita edes ja rupiawat itse todittari. Ja Zielu tunnusti fangiudesa wäärän walan tehneensä joka puno ansan omalle kaulalle hirttärensä itseänsä, ja pani puukon piwohon murha-

hatarensa wiatoinda lähimmäistä. Ja jos he jongun wahan saawat, niin ei sillä kuitengaan kaitwain kuwaa kurkkua kaiteta. Mikä neuwo auri? Warastaa, rohwätä ja murhata.

S. 13. Katsokot minun sanan kuuliani! näin hirwiät ovat ne reket jotka näitä murhamiehiä on hamasta lapsudesta wetänyt niin suureen pahutehen että he ovat koko kansalle kauhistus. Niin se käypi vielä nytkin sen irstaisen ja juotilaan nuoruden kansa: yhdestä pahudesta langiawat he toiseen, sihen asti että he hawaitsemata hukkuttawat itsensä sekä aijallisehen että iankaikkiseen onnettomatehen.

Siiß syystä hywästä mindä täsä ensiri kehoitan sekä itsiäni että minun kansa: Weljesäni wireyten ja ahkeruteen meidän wirasamme, sillä me olemma Pääpaimenelä Jesurelā saaneet sen sybdändä liskuttawan käskyn, että kaittia Hänēn kalihisti lausuttua laumansa: ahkeroitkamme kaikella woimalla että meidän sanan kuuliamme oppiit tundemaan ja pelkämään Jumalata. Ubatkamme heidän ymmärryensä silmät liskuttawain kansapuheittehen kautta näkemään kuinga hirwiä syndi on, ja mikä onnettomuus sitä noudatta, ja pyytäkämme kaikella halulla Wapahajan Sowindo: Weren woiman kautta yöbrakenda eläwätä Jumalisuutta ja hywiä ja Christillisiä amuja. Utkämme ikään luulko meidän Paimen Wirkaamme sillä oikein toimittanehen, että me ai-noastans Kirkosa ja Herran huoneesa opetamme meidän sanan kuulioitamme; mutta Apostolin Pawalin neuwon jälkeen 2 Tim. 4:2. Pitäkämme päälle sekä hywällä että sopimattomalla ajalla. O! minun rakkahimmat kansa Weljesäni!

ni! lisätäkämme meidän tarffaudemme ja waarinpitomme meidän sanan kuulluamme waelluksesta, perähänkyhkämme ja turkistellamme sitä wiivästi, ja woimallisten neuwoin ja waroitusten kautta estäkämme heitä synnistä, ja lehoittakamme heitä oikeaan ja Christilliseen elämään, sillä Jumala ja Esiwalda on asettanut meitä Piispoiri ja warioiri kaitsemaan Jumalan Seurakuntaa. Apostolitten Tekoin 20: 28.

§. 14. Te Wanhimmat! Te Wanhempain siiset: ja te jotka olette Esiwallalta saaneet wallan hallita muita! Teitä manaan minä, alkät pitää teidän lastenna ja käskyläisenne ensimmäisiä rikoria halpana ja tyhiän werosa, ehkä kuinga wähäiset ne itsesäns olis. Nuria niika pitää piennä sujutettamaan. Ei ikään sulku tulwille tulletei wesiä sulje, eikä hengi torehisintulleita enä autaläkityret. Niin se on synninhimoin kansa, jos ei niistä tukahuteta lapsudesa, ja ennen kuin omatundo on pahudelta kaiketi paadutettu, uijn se on mahdotoin niistä enä hillitä. Alkät syndisellä ja jumalattomalla elämälläne kylwäkö synnin siementä lastenna sydämihin, sillä moni lapsi on Wanhemmitansa oppinut kiroilemaan: Moni Isä ja Äiti on harjoittanut lapsensa warastamaan ja yllyttänehet heitä pahaa pahalla kostamaan. Moni hywänsuopa wanhin on tyhmästi painanut wina kuyin lastensa huulille johonga se sitten on ijäri päiwäsi tartunut. Teidän pehmydenne säästämän lapsianne töistä on tehnyt heitä laiskari, ja se uliwallaisuus jonga te olette heille sallinehet pahudesa ajelemaan ja hämyjä seuroja noudattamaan, on kaiketi turmellut heidän. Oppyyskaat Herran Nimeen tästä kaubiasta tapauresta, sun-

remmalla huolella ja murheen pidolla ylöskaswattamaan teidän lapsianne ja wisumpu waaria pitämähän kaikista niistä jotka teidän haltuunne nskotut owat, jos te muutoin tahdotta wälttä sitä kowaa edeswastautsa, joka teillä on Herran wiimeisnä päiwänä, koska ne jotka teidän huolimatomudenne kautta owat kadotetut huutawat krousta teidän ylitenne ja se wihotettu Jumala waati heidän werensä teidän käsistänne: Sillä joka pahenda yhden näistä pienemmistä, se pa-rempi hänen olis että myllyn kivi riipustettaisihin hänen kaulaans ja upotettaisin meren sywoyteen. Matth. 18: 6.

§. 15. O! te nuorukaiset! te joita niin monda täsä saatawilla on, kuulemasa näiden murhamiesten hirwiditä rikoria ja näkemäsi heidän onnetoinda loppuansa. Ottakat kuitengin tänä päiwänä wisu waari niistä neuwoissa joita te ennen ylöskatsonehet olette. Jesuren Nimen tähden! Kawahatak teitänne synnin kadottawaisesta wallasta: kajakat sitä kirottua laiskuutta, ja harjoitelkat itsiänne askaroitteemaan sitä kuin hywä ja hyödyllinen olis: Oleskelkat hywäin tapaiisten ihmisten parisa: wältäkät synnin seuroja ja kirotkat joka askeleen jonga te askutte uomareitten, korttipokoin ja pilkainten seurasa. Psalm. 1: 1. Mutta jos te jo jollan iawalla olette poikkennehet siweden polulta, niinkuin moni teistä, Jumala paratkon! on tehnyt; niin awatkat silmännä ja katsokat mihingä perikatohon syndi teitä weta. Hillitkät itsenne tänäpäiwänä pahoilda retkildä, tunnustak wädrydenne sille kaikkitietäwälle Jumalalle, katukat pahuttanne ja ruwetkat kaiketa sydämestä palwelemaan sitä Pyhä Jumalata ja nou-

battamaan hänen läskyjänsä, sillä muutoin ette suingaan siunausta saa. Ja jos ei tämä hirviä woren muodatus, jos ei yhden rakkaudesta palawan opeittain waroitus woi tänäpäiwänä herättä sinua siinä turmeldu nuorukainen suruttomudes unesta ja waukutta sinusa wilpitöindä katumusta; niin siinä olet, Jumala armahtakoon niin totta! siinä olet hukasa.

§. 16. Mutta tässä on myös epäilemättä monda iäällisempä saatawilla, jotka laiskuuksesa, juopumyksesä warauksesa ja murhan hankkehisa owat noudattaneet näitä murhamiehisiä askeleesta askelehen, ja minä tunnen usiambia jotka ei yhdessä mutta sangen monesa pahanteosa owat olleet yhdessä neuwosa heidän kansansa. Speilattkat nytt itshänne näiden julmain seurakumpaninne woresä ja kauhikukat heidän hirwiätä loppuansa. Tänä päiwänä owat he palkansa saanehet, kuka tiesi ennen pitkää taita teidän wuoronna olla. Wijmen askel teiltä puuttu, ja kuinga pian te sen astutta, jotka himoinne kimmasa kiihhdatte onnettomutehen? Jos Zielci ja Lindströmi olis waatinut teitä seurahanpä rahanottohon niinkuin Fredig, niin moni teistä olis mennyt, ja jos yri olis murhannut, niin tuskin joku teistä olis sitä ilmoittanut.

Mitä taidaisn minä tänäpäiwänä sanoa teille waroituxeri? Minä epäilen teidän parannuxestanne, koska minä näin teidän mennehellä wijkolla seisowan Koffolan Kaupungin Torilla ja ilman wähindäkän sydämen liikutusta kuuldesewan näiden kurjain hutoa: heidän waroituxensa pidittä te pilkana ja nauruna, ja mikä vielä hirwiampi on, teidän paatumuxenne oli niin suuri, että te juuri samoina päiwinä mieletöinä

nä juurisa ajelitta Kaupungin kaduilla. Sen minä wain mahdan sanoa: jos että te nytäkään kauhisiu teidän pahuuksenne, niin ennen pitkää teitä kohtaa näiden murhamiesten hirwiä loppu. Mutta minä rukoilen teitä, jos joku rukous vielä pysy teihin, minä rukoilen teitä Jesuren Nimeen! Minä hundan! Jumalan tähien ja teidän owan onnenna tähden: palattkat synnin reitildä.

§. 17. Mutta murhamiestä Koffolan Pitäjässä, jotka kaikki owat olleet Sotamiehet, olen minä jo Jumala armahtakoon niin totta! seurannut Kaula-pölkylle. Ja minä pelkään... Ach minä pelkään... Suuri Jumala! tee kuitengin minuu pelkoni tyhiäri!

Tässä on minun silmäini edessä monda Sotamiehistä minun sanan kuulioistani, jotka Esiwallan läskyllä owat johdattanehet näitä murhamiehiä tälle hirwiälle mestaus paikalle. Kuinga taitasin minä nähä teitä tässä tilasa, ilman waarotuxia, ehkä se tänäpäiwänä enemmän waukuttais teidän tyhönänne kuin ennen. Jumala taimaasa ja teidän omatundonne, owat minun todistajani, että minä usein olen sydämmellisesti rukoillut, neuwonut ja nuhdellut teitä, koska minä olen hawainnut teidän pahudesä waeltawan; mutta mitä olen minä sillä woutanut? Kuka on minua uskonut; ja kuka minun neuwoani noudattanut? Mämälkö murhamiehet? Ei mikään muotoa. Heidän wiikki hakatut kätensä, heidän päättömät ruumihinsa ei woi olis tässä meidän silmäimme edessä, ja sielein paljous ei tekis täitä paikka niin kauhittawari matkamiehille niinkuin se nytt on. Eli tekö, jotka heidän kumpaninsa oletta olleet? wähän kyllä. Ei olis minua silloin pidetty Sotamiesten wihollisina, eikä niin monasti wähyetty sekä minun että minun Ransa: welsieini hengiä, niinkuin nämät murhajat sangiudesä puhuit, ehkä minä Jumalan ja kaikkein ihmisten edessä taidan todistaa että me olemma rakastanehet teitä rebellisemmässä kuin ne jotka pienten etuin tähden owat slyttänehet teitä pahuteen. Tämän hawaitse murhajat nytt aivan hywin: silä hädässä ystävää tutaan, ehkei he sitä edeltä tästä woi nees uskoa. O! että te siis tänäpäiwänä heidän esimerkistä taipuisitte waremphan mielehen meitä kohtaan! Ettäkö te ole kuulleet ja nähneet millä lemmeellä ja rakkaudella me olemma kohtaneet näitä pahanteiköitä sangiudesä koska he jo olit hyljättyt ja duomitut pois muiden ihmisten seurasta? Kuinga paljoa iloisemmalla sydämmellä olisimme me vastaanottanehet

Rv. Henkistökirj

Heitä ennen sitä, jos he olisit halainehet meidän neuvoa ja plöbstakennusta? Missä te siis vihaatte meitä? Senfödtähden että me laitamme teidän pahoja töitäänne? Eikö teidän oma-tuudonne todista, että synnit syösläwät teitä onnettomutehen: Mitkä vihamiehet me silloin olemme, koska me pyydämme eslä teitä kadotuksesta? Pitäiskö lapsen vihamaan vanhintaan koska hän eslä hänen heikolda jäältä jossa hän muutoin olis hukkunut? Sujs Herran Nimehen! uskokat tänäpäivänä kuinga wilpitöin meidän rakkaudemme on teitä koptaan, nijs minä olen wakuntettu että meidän neuvomme vielä jotaan hywä waiwuttais, jotka muutoin tuuleen menewät.

S. 18. Sinä snuri Herran Seurafunda, joka täsä saapuils la olet! Tutki tätä hirwiätä woren wuodatusta ja kuinga julma syndi on ja sen surkiata loppua. Jumala on nyt siellä warten ilmoittanut hänen wanhurksaudensa kiwanden, että hänen pekkonsa olis teidän edesänne, ja ettet te pahaa tekis, 2 Mos. kirj. 20:20. Wiettylä täsä päivästä kaikeen hywään ja pieni rikös Jumalan käskysä vastaan muikkutakohon teille tämän päivän kauhisteuren ja herättäköön hirmunteisä, kaikfia jumalattomuutta vastaan: Puhukat tästä hirwiästä tapauksesta kotona olewille: Kertokaat siellä sitä usiasti teidän lapsillenne ja lastenna lapsille, että hekin ymmärräisik mikä onnettomuus noudatta kaikfia laiskoja, tottelemattomia ja pahanillisia, ja tehkät heille niistä hartahita waroiturgia koska he rikkowat. Kawahakaa itse teitäänne kaikfia synnisiä ja pahudesta, ja Jumalan armon kaurta ahkeroitkaa Christil-lisestä elämäkerrasta ja nuddettomasta omasta tunnosta Jumalan ja ihmisten edesä. Wältäkääk niistä pieniä rikoria joista suuremmat tulewät nijskain itte helwettii, ja ne wä-honmätkin synnit olkohon aina nijs kauhittawat teidän tunnoisaanne kuin pöwelin kirwes!

Ah surutoin, koska synnisiä lakkaat,
Kuings kauwan synnis murhetoinna makaat?

Ah herää herää aika on jo tull,
Wiel tahto Jumal laupias olla sull'.

Ah! Kuinga hartasi herättele Herra,

Ja pyytä sinua oikall' tielle Herran:

Waike olet kauwan kyllä wiipynyt,

Te kirjust katumus, ja joudu nyt.

Swom. Wisk. Kirj. No 408. v. 1, 2.